

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Tdo/10/2024
Identifikačné číslo spisu: 7216011539
Dátum vydania rozhodnutia: 12.06.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:7216011539.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaniča, na neverejnom zasadnutí konanom 12. júna 2024 v Bratislave v trestnej veci obvineného X. S., pre zločin skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona, o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky podanom proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8To/5/2023, z 30. mája 2023

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Košice II, sp. zn. 3T/112/2016, z 22. septembra 2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8To/5/2023, z 30. mája 2023 bol obvinený X. S. uznaný za vinného zo spáchania zločinu skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona, ktorého sa dopustil na skutkovom základe uvedenom vo výroku o vine v rozsudku súdu prvého stupňa.

Krajský súd postupom podľa § 44 Trestného zákona upustil od uloženia súhrnného trestu, pretože pokladal trest uložený mu rozsudkom Okresného súdu Košice II, sp. zn. 5T/46/2011, zo 6 augusta 2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8To/86/2021, z 15. marca 2022, ktorým mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere tri roky s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu štyri roky s probačným dohľadom a uloženými obmedzeniami za dostatočný.

Proti rozsudku krajského súdu podal generálny prokurátor dovolanie s poukazom na dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) a písm. i) Trestného poriadku.

V dovolaní uviedol v podstate nasledovné: „Podávam v neprospech odsúdeného X. S. dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30.5.2023, sp. zn. 8To/5/2023-1129, z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. h), písm. i) Trestného poriadku. Týmto rozsudkom bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 12, § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3, § 322 ods. 3 Trestného poriadku a v ustanoveniach § 34 ods. 2, § 44 Trestného zákona, v prospech odsúdeného X. S., narodeného

XX.X.XXXX v H., bytom H. č. XXX, okres H.-Q..

Podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku, orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán. Podľa § 34 ods. 2 Trestného zákona páchateľovi možno uložiť len taký druh trestu a len v takej výmere, ako je to ustanovené v tomto zákone, pričom tento zákon v osobitnej časti ustanovuje len trestné sadzby trestu odňatia slobody. Podľa § 44 Trestného zákona súd upustí od uloženia súhrnného trestu podľa § 42 alebo od uloženia ďalšieho trestu podľa § 43, ak pokladá trest uložený skorším rozsudkom na ochranu spoločnosti a nápravu páchateľa za dostatočný. Podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona, ak súd odsudzuje páchateľa za ďalší čiastkový útok, ktorý tvorí súčasť pokračovacieho trestného činu, za ktorého iný čiastkový útok bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok, ktorý už nadobudol právoplatnosť, zruší v rozsudku skorší výrok o vine o pokračovacom trestnom čine a trestných činoch spáchaných s ním v jednočinnom súbehu, celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú v uvedenom výroku o vine svoj podklad. Súd pri viazanosti skutkovými zisteniami v zrušenom rozsudku znova rozhodne o vine za pokračovací trestný čin vrátane nového čiastkového útoku, prípadne za trestné činy spáchané s ním v jednočinnom súbehu, ako aj o spoločnom treste za pokračovací trestný čin, ktorý nesmie byť miernejší než trest uložený skorším rozsudkom. Súd prípadne rozhodne tiež o nadväzujúcich výrokoch, ktoré majú podklad vo výroku o vine. Ak je ukladaný trest za viac trestných činov, ustanovenia odsekov 1 a 2, § 42 a § 43 sa použijú primerane. Podľa § 122 ods. 10 Trestného zákona sa za pokračovací trestný čin považuje, ak páchateľ pokračoval v páchaní toho istého trestného činu. Trestnosť všetkých čiastkových útokov sa posudzuje ako jeden trestný čin, ak všetky čiastkové útoky toho istého páchateľa spája objektívna súvislosť v čase, spôsobe ich páchania a v predmete útoku, ako aj subjektívna súvislosť, najmä jednotiaci zámer páchateľa spáchať uvedený trestný čin. Podľa § 122 ods. 13 Trestného zákona, ak obvinený pokračuje v konaní, pre ktoré je stíhaný, aj po oznámení vznesenia obvinenia, posudzuje sa také konanie od tohto procesného úkonu ako nový skutok.

Krajský súd v Košiciach v rámci rozsudku z 30.5.2023, sp. zn. 8To/5/2023-1129, zrušil rozsudok Okresného súdu Košice II z 22.9.2022, sp. zn. 3T/112/2016-1089, čo do výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

Okresný súd Košice II rozsudkom z 22.9.2022, sp. zn. 3T/112/2016-1089, uznal obžalovaného za vinného zo zločinu skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona, ktorý mal spáchať ako štatutárny zástupca daňového subjektu BOA Constr., s. r. o., 28.3.2007, kedy podal na Daňovom úrade Košice V daňové priznanie k dani z príjmov právnickej osoby za rok 2006 s nulovou daňovou povinnosťou, pričom do účtovníctva daňového subjektu a následne aj do daňového priznania k dani z príjmov právnických osôb za zdaňovacie obdobie roku 2006 neoprávnene zahrnul náklady za 43 faktúr od spoločnosti VIKA Košice, s. r. o., so sídlom na ul. Cottbuskej č. 2 v Košiciach, a to faktúr ako sú uvedené v skutkovej vete datovaných od 6.1.2006 do 31.12.2006, a tak urobil napriek tomu, že reálne k uskutočneniu zdaniteľných plnení deklarovovaných na uvedených faktúrach nedošlo, čím znížil štátny rozpočet SR v zastúpení Daňovým úradom Košice o sumu vo výške 178 895,95 eur.

Okresný súd Košice II rozsudkom z 22.9.2022, sp. zn. 3T/112/2016-1089, súčasne podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil vo výroku o treste rozsudok Krajského súdu Košice z 15.3.2022, sp. zn. 8To/86/2021, ktorým bol obžalovanému podľa § 276 ods. 4 Trestného zákona uložený podmienený trest odňatia slobody vo výmere 3 roky s probačným dohľadom v skúšobnej dobe vo výmere 4 roky s primeranou povinnosťou podľa § 51 ods. 4 písm. h) Trestného zákona vo veci Okresného súdu Košice II z 15. 3. 2022, sp. zn. 5T/46/2011, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia, ktoré obsahovo na tento výrok nadväzujú, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad.

Rozsudkom Okresného súdu Košice II z 15. 3. 2022, sp. zn. 5T/46/2011, bol obžalovaný uznaný za vinného pre skutok kvalifikovaný ako zločin skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona v podstate na tom skutkovom základe, že

dňa 30.3.2008 ako konateľ spoločnosti BOA Constr., s. r. o., podal na Daňovom úrade Košice V daňové priznanie k dani z príjmov právnických osôb za zdaňovacie obdobie roku 2007, do ktorého zahrnul na strane výdavkov úhrady faktúr v prospech spoločnosti VIKA Košice, s. r. o., so sídlom na ul. Cottbuská č. 2, a to faktúr ako sú uvedené v skutkovej vete datovaných od 31.1.2007 do 31.12.2007, a tak urobil napriek tomu, že k zdaniteľnému plneniu nedošlo, čím skrátil daň z príjmov právnických osôb

v celkovej výške 89 398,85 € a spôsobil Štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky, zastúpenému Daňovým úradom Košice škodu, vo výške 89 398,85 €.

Vyššie špecifikované konanie je možné v súlade s ustanovením § 122 ods. 10 Trestného zákona považovať za pokračovací trestný čin.

Podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona, ak súd odsudzuje páchatel'a za ďalší čiastkový útok, ktorý tvorí súčasť pokračovacieho trestného činu, za ktorého iný čiastkový útok bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok, ktorý už nadobudol právoplatnosť, zruší v rozsudku skorší výrok o vine o pokračovacom trestnom čine a trestných činoch spáchaných s ním v jednočinnom súbehu, celý výrok o treste ako aj ďalšie výroky, ktoré majú v uvedenom výroku o vine svoj podklad.

Krajský súd Košice pri rozhodovaní o odvolaní obžalovaného mal v rozsudku z 30.5.2023, sp. zn. 8To/5/2023-1129, postupovať podľa § 321 ods. 1 písm. b), d) Trestného poriadku, a mal zrušiť rozsudok Okresného súdu Košice II pre chyby vo výroku rozsudku a z dôvodu, že boli porušené ustanovenia Trestného zákona.

Okresný súd Košice II v rámci rozsudku z 22.9.2022, sp. zn. 3T/112/2016-1089, mal podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona zrušiť rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 15.3.2022, sp. zn. 8To/86/2021-1311, čo do výroku o treste ako aj rozsudok Okresného súdu Košice II z 15.3. 2022, sp. zn. 5T 46/2011, čo do výroku o vine. Následne mal postupovať podľa ustanovenia § 41 ods. 3 Trestného zákona a rozhodnúť o vine za pokračovací trestný čin vrátane nového čiastkového útoku ako aj o spoločnom treste za pokračovací trestný čin, ktorý nesmie byť miernejší než trest uložený skorším rozsudkom.

Okresný súd Košice II v rámci rozsudku z 22.9.2022, sp. zn. 3T/112/2016-1089, v rozpore s hmotnoprávnym ustanovením Trestného zákona (§ 41 ods. 3 Trestného zákona) ukladal nie spoločný trest, ale súhrnný trest, kedy na takýto postup neboli splnené zákonné podmienky. Krajský súd v Košiciach nepostupoval v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku a Trestného zákona, teda neodstránil chyby konania, naopak podľa § 44 Trestného zákona upustil od potrestania páchatel'a.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku možno dovolanie podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Z obsahu dovolania je nesporné, že Krajský súd v Košiciach pri svojom rozhodovaní nesprávne aplikoval § 44 Trestného zákona, pretože mal pri rozhodovaní o vine a pri ukladaní trestu postupovať podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona.

Pri postupe podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona nie je možné od uloženia spoločného trestu upustiť, a teda postavenie odsúdeného bolo postupom Krajského súdu v Košiciach zásadne ovplyvnené, keďže mu nebol uložený zákonný trest a nebolo zákonným spôsobom rozhodnuté o jeho vine.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, navrhujem, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky:

1/ podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 30.5.2023, sp. zn. 8To/5/2023-1129, bol z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. h), písm. i) Trestného poriadku porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 12, § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3, § 322 ods. 3 Trestného poriadku, § 34 ods. 2, § 44 Trestného zákona, v prospech odsúdeného X. S.,

2/ podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 30.5.2023, sp. zn. 8To/5/2023-1129, v celom rozsahu a zrušil aj ďalšie rozhodnutia, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad, a

3/ podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Krajskému súdu v Košiciach, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol".

K dovolaniu prokurátora sa vyjadril obvinený, ktorý uviedol:

„K dôvodom dovolania uvádzam, že k môjmu prvému právoplatnému odsúdeniu, k uznaniu viny a uloženiu trestu zo spáchania zločinu skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. došlo 15.3.2022 v odvolacom konaní 8To/86/2021, keď došlo k zrušeniu výroku o treste v rozsudku Okresného súdu Košice II, sp. zn. 5T/46/2011 a bol mi uložený trest odňatia slobody vo výmere tri roky s podmieneným odkladom na dobu štyroch rokov. V uvedenej trestnej veci relevantným obdobím bol r. 2007.

Je potrebné uviesť, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo konané pod:

- sp. zn. 5T/46/2011, pre zločin krátenia dane a poistného, podľa § 276 ods. 1 ods. Tr. zák. za rok 2007,

- 3T/112/2016, pre zločin krátenia dane a poistného, podľa § 276 ods. 1 ods. 4 Tr. zák. za rok 2006. Medzi uvedenými trestnými konaniami, ich nápadom na Okresnom súde Košice II - dorúčením obžaloby konajúcemu súdu je 5 ročný odstup. Kým v konaní, 5T/46/2011, posudzovaným - relevantným obdobím „páchania“ zločinu podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. bolo obdobie r. 2007, v konaní, 3T/112/2016, bol posudzovaný r. 2006. Trestná vec, 5T/46/2011, ktorá na OS Košice II napadla skôr, bola právoplatne skončená 15. 3. 2022 rozsudkom Krajského súdu Košice, 8To/86/2021. Uznesením OR PZ Košice, UJaKP, odbor justičnej polície ČVS: ORP-989/6-OJP-KE-2010 z 23.10.2010, vyšetrovateľ mi vzniesol obvinenie pre zločin skrátania dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. za skutky v r. 2007. Uznesením ČVS: ORP-2728/6-OEK-KE-2012 z 2.1.2013 vyšetrovateľ začal trestné stíhanie pre zločin skrátania dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. za zníženie daňového základu v r. 2006.

Podľa § 122 ods. 13 Tr. zák. ak obvinený pokračuje v konaní, pre ktoré je stíhaný aj po oznámení o vznesení obvinenia, posudzuje sa také konanie od tohto procesného úkonu ako nový skutok. Podľa § 41 ods. 3 Tr. zák. ak súd odsudzuje páchatel'a za ďalší čiastkový útok, ktorý tvorí súčasť pokračovacieho trestného činu, za ktorý iný čiastkový útok bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok, ktorý už nadobudol právoplatnosť, zruší v rozsudku skorší výrok o vine o pokračovacom trestnom čine a trestných činoch spáchaných v jednočinnom súbahu, celý výrok ako aj ďalšie výroky, ktoré majú v uvedenom výroku o vine svoj podklad.

Dovolanie sa nezaobera vymedzením jednotlivých čiastkových konaní v časových súvislostiach pri zohľadnení časového odstupu medzi jednotlivými uzneseniami o vznesení obvinenia voči mojej osobe a nevenuje pozornosť obdobiu, t. j. roku, v ktorom mal byť skutok spáchaný a jeho vplyvu na ustálenie, že či ide o pokračovací trestný čin, ktorým je konanie páchatel'a, ktorý pokračuje v konaní toho istého trestného činu. Trestnosť všetkých čiastkových útokov sa posudzuje ako jeden trestný čin. Podľa § 122 ods. 10 Tr. zák. musia byť kumulatívne splnené tri znaky naplnenia rovnakej skutkovej podstaty trestného činu, všetky čiastkové útoky toho istého páchatel'a spája objektívna súvislosť v čase, v spôsobe ich spáchania, v predmete útoku.

Uvádzam, že napriek svojej obrane v konaní, 3T/112/2016, bol som uznaný za vinného z krátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1 ods. 4 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že na základe fakturácii bez reálneho uskutočnenia zdaniteľných plnení som znížil daňový základ daňového subjektu BOA Constr., s. r. o., za rok 2006. V konaní, 5T/46/2011, bol som uznaný za vinného pre zločin krátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1 ods. 4 Tr. zák. za rok 2007. Preto je skutková podstata trestného činu skrátania dane v tom ktorom kalendárnom roku naplnená konaním spočívajúcim v tom, že daňovník v rozpore s príslušným daňovým zákonom neuvedie celkom alebo z časti, či inak neprizná svoje príjmy, ktoré tejto dani za uvedené zdaňovacie obdobie podliehajú. Skutok v konaní, 3T/112/2016, mal byť spáchaný skôr, než bol trest uložený skorším rozsudkom vykonaný a ukladal sa trest rovnakého druhu, preto platia zákonné obmedzenia podľa § 43 Tr. zák.

Podľa § 122 ods. 10 za pokračovací trestný čin sa považuje, ak páchatel' pokračoval v páchaní toho istého trestného činu, čo v tejto trestnej veci vzhľadom k vyššie uvedenej argumentácii nie je možné konštatovať.

Z dôvodov už uvedených nie je argumentácia v dovolaní generálneho prokurátora SR podľa § 41 ods. 3 Tr. zák. správna, nakoľko súd vo veci ma neuznal za vinného za ďalší čiastkový útok. Podstata trestného činu skrátania dane v tom ktorom kalendárnom roku je naplnená konaním spočívajúcim v tom, že daňovník v rozpore s príslušným daňovým zákonom neuvedie celkom alebo z časti, či inak neprizná svoje príjmy, ktoré tejto dani za uvedené zdaňovacie obdobie začalo 1. januára 2006 a končilo 31. decembra 2006. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť ide o prvé čiastkové konanie, v dôsledku čoho nejde o pokračovací trestný čin.

Podľa ustanovenia § 44 - súd upustí od uloženia súhrnného trestu podľa § 42 alebo od uloženia ďalšieho trestu podľa § 43, ak pokladá trest uložený skorším rozsudkom na ochranu spoločnosti a nápravu páchatel'a za dostatočný.

Rozhodne nesúhlasím s tvrdením v dovolaní, že uvedené konanie je možné v súlade s ustanovením § 122 ods. 10 Tr. zák. považovať za pokračovací trestný čin. Ide o extenzívny výklad pokračovacieho konania, a preto iný, než gramatický výklad zákonného ustanovenia na prvotný úkon páchatel'a je neprípustný. Preto aj postup Krajského súdu v Košiciach v rozsudku z 30. 5. 2023 je akceptovateľný. Uvedený výklad je aj logický a nie je v rozpore s ustanovením § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por.

Dovolanie podané v môj neprospech vytvára rámec očakávaného rozhodnutia o treste, ktorý je v rozpore s dôvodmi úpravy pokračovacieho trestného činu po zmene Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. Dovolanie a v ňom požadovaný postup za účelom uloženia iného trestu je v rozpore so zákonným dôvodom úpravy pokračovacieho trestného činu podľa ustanovenia § 122 ods. 10 Tr. zák. 300/2005 Z. z.

Po 17 rokoch od relevantného zdaňovacieho obdobia, t. j. od r. 2006 nie je daný právny, ani spoločenský dôvod k zmene rozsudku Krajského súdu v Košiciach, 8To/5/2023, vo výroku o treste. Na záver k podanému dovolaniu uvádzam, že bol som právoplatne uznaný za vinného, že v r. 2007 a v r. 2006 som sa v oboch prípadoch dopustil zločinu skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. V uvedených veciach došlo k vzneseniu obvinenia po 3, resp. 7 rokoch a právoplatné rozhodnutia boli na Krajskom súde v Košiciach vyhlásené po 16, resp. 17 rokoch.

Dovolanie bolo podané v môj neprospech zo zrejmeho dôvodu - zmeny výroku príslušného súdu o treste. Nezávisle od mojej výhrady voči námietke generálneho prokurátora SR, že v danom prípade nejde o uloženie trestu mimo zákonom stanovenú trestnú sadzbu, poukazujem na zmenu v prístupe spoločnosti k ukladaniu trestov. V tejto trestnej veci boli prekonané násobky rokov, čo Krajský súd v Košiciach pri rozhodovaní o treste zohľadnil, nakoľko obdobie, ktoré uplynulo od r. 2006, resp. r. 2007 do môjho právoplatného odsúdenia muselo mať vplyv na spoločenskú nebezpečnosť môjho konania. Preto navrhujem, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie generálneho prokurátora SR zamietol".

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie (§ 369 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatorne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), že sú splnené podmienky § 372 ods. 1 Trestného poriadku a dospel k záveru o zrejmom nenaplnení dôvodov dovolania.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejme, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku. V porovnaní s dôvodmi, ktoré zákonodarca kvalifikuje ako opodstatňujúce podanie odvolania a pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do právoplatnosti rozhodnutia (napadnutého dovolaním), ktorá je zásadnou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť je vlastnosťou rozhodnutia, ktorá v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť).

Nezmeniteľnosť rozhodnutia znamená, že v rámci konania, v ktorom bolo vydané, nemožno o veci, ktorá bola jeho predmetom naďalej pokračovať, resp. ju nanovo prejednať. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktno obmedzené, aby sa potenciálne širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala pre konanie pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inštanca a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie.

Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Preto sú pre dovolací súd podstatné vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (R 120/2012).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

Tento dovolací dôvod môže byť naplnený v dvoch alternatívach spočívajúcich v tom, že obvinenému bol uložený

- trest vo výmere mimo zákonnej trestnej sadzby alebo
- taký druh trestu, ktorý trestný zákon nepripúšťa.

Uloženie trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa týka len tých trestov, ktoré majú odstupňovateľnú trestnú sadzbu vymedzenú zákonom - trest odňatia slobody (§ 46 Trestného zákona), trest domáceho väzenia (§ 53 Trestného zákona), trest povinnej práce (§ 54 Trestného zákona), peňažný trest (§ 56 Trestného zákona), náhradný trest odňatia slobody za peňažný trest (§ 57 ods. 3 Trestného zákona), trest zákazu činnosti (§ 61 Trestného zákona), trest zákazu pobytu (§ 62 Trestného zákona), trest zákazu účasti na verejných podujatiach (§ 62 Trestného zákona), trest vyhostenia (§ 65 Trestného zákona). Uložením trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa rozumie uloženie trestu obvinenému pod minimálne povolenú výmeru trestu ako aj prekročenie maximálne povolenej výmery trestu pri odstupňovateľných druhoch trestov (odňatia slobody, domáceho väzenia, povinnej práce, peňažného trestu, zákazu činnosti, zákazu pobytu a vyhostenia).

Uložením takého druhu trestu, ktorý zákon nepripúšťa sa rozumie, uloženie takých trestov, ktoré popri sebe nemôžu byť uložené - § 34 ods. 7 Trestného zákona, ale aj napríklad uloženie trestu zákazu pobytu za nedbanlivostný trestný čin - § 62 ods. 2 Trestného zákona, uloženie trestu vyhostenia občanovi Slovenskej republiky - § 65 ods. 1 Trestného zákona alebo „podmienky na podmienku" - § 49 ods. 2 Trestného zákona, či dokonca takého druhu trestu, ktorý v trestnom zákone vôbec nie je uvedený - trest pokánia a podobne.

Pre správnu subsumpciu námietok dovolateľa k výroku o treste považuje dovolací súd za potrebné ozrejmiť vzájomnú konkurenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste, môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku (S 5/2011-III).

Z tohto pohľadu má ustanovenie § 42 Trestného zákona a s ním súvisiace ustanovenie § 44 Trestného zákona ale i ustanovenie § 41 ods. 3 Trestného zákona o spoločnom treste kogentnú povahu, a preto dovolací prieskum správnosti jeho použitia spadá pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a nie pod písm. h) § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Generálnym prokurátorom namietané neuloženie spoločného trestu nespadá pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, a preto najvyšší súd konštatuje jeho nenaplnenie.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

Hoci generálny prokurátor vecne poukazuje na potrebu uloženia spoločného trestu obvinenému, jeho argumenty sú nedostatočné, a to aj s ohľadom na § 371 ods. 5 Trestného poriadku, na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku z nasledovných dôvodov.

Podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku dôvody podľa odseku 1 písm. i) a podľa odseku 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

Zásadným ovplyvnením postavenia obvineného sa rozumie situácia, keď chyba vytknutá dovolateľom v dovolaní podanom v neprospech obvineného (generálnym prokurátorom alebo ministrom spravodlivosti) vykazuje takú intenzitu, že v prípade jej nenapravenia by bolo namieste prijatie iného rozhodnutia o vine alebo o treste, pričom ale musí byť splnená podmienka zásadného negatívneho dopadu na postavenie obvineného.

Uvedené platí aj opačne, to znamená, že ak je podané dovolanie obvineným, resp. generálnym prokurátorom podľa odseku 1 písm. i) Trestného poriadku alebo ministrom spravodlivosti z dôvodu podľa odseku 1 písm. i) a/alebo podľa odseku 3 Trestného poriadku v prospech obvineného, tak zistená chyba a jej prípadná náprava musí mať takú intenzitu, aby jej náprava v pôvodnom konaní mala zásadný pozitívny dopad na postavenie obvineného.

V predmetnej veci prokurátor namieta rozhodnutie krajského súdu vo výroku o treste, „... pretože mal pri rozhodovaní o vine a pri ukladaní trestu postupovať podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona. Pri postupe podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona nie je možné od uloženia spoločného trestu upustiť, a teda postavenie odsúdeného bolo zásadne ovplyvnené, keďže mu nebol uložený zákonný trest a nebolo zákonným spôsobom rozhodnuté o jeho vine“.

Prokurátor ale už nevysvetlil, čoho sa v neprospech obvineného domáha, preto možno len predpokladať, že zrejme sprísnenia trestu.

V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na znenie druhej vety § 41 ods. 3 Trestného zákona, podľa ktorej „Súd pri viazanosti skutkovými zisteniami v zrušenom rozsudku znova rozhodne o vine za pokračovací trestný čin vrátane nového čiastkového útoku, prípadne za trestné činy spáchané s ním v jednočinnom súbehu, ako aj o spoločnom treste za pokračovací trestný čin, ktorý nesmie byť miernejší než trest uložený skorším rozsudkom“.

Pokiaľ ide o výmeru spoločného trestu za pokračovanie v trestnom čine, zákon výslovne ustanovuje, že spoločný trest nesmie byť miernejší než trest uložený skorším rozsudkom. Ide o obdobný zákonný príkaz, aký platí pri súhrnnom treste, čo na jednej strane znamená, že musí byť buď prísnejší, ale na druhej strane (oproti súhrnnému trestu) tiež aj to, že môže byť rovnaký ako trest uložený skorším rozsudkom.

Na rozdiel od súhrnného trestu totiž Trestný zákon neumožňuje upustiť od spoločného trestu za pokračovanie v trestnej činnosti (ani za analogického použitia § 44 Trestného zákona), pretože súd rozhodujúci neskôr o uložení spoločného trestu musí zrušiť výrok o vine, ktorý sa týka už odsúdených čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu. Zrušením tohto výroku o vine, hoci aj len v časti, stráca podklad aj celý nadväzujúci výrok o skoršom treste, ktorý musí byť tiež zrušený. Za takejto situácie je súd rozhodujúci neskôr povinný znovu rozhodnúť aj o treste, pričom uloží spoločný trest za pokračovací trestný čin pozostávajúci zo všetkých čiastkových útokov (pôvodných aj nových), ktorý aj keď bude rovnaký ako pôvodný trest, vyhovie podmienke, že nesmie byť miernejší než trest uložený skorším rozsudkom. Ak by súd, ktorý má uložiť spoločný trest, upustil od jeho uloženia, tak po povinnom zrušení výroku o treste v skoršom rozsudku by ostal celý súhrn čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu bez uloženého trestu, a tým by bol neprípustne revidovaný záver skoršieho rozsudku v otázke trestu, a navyše by nebola splnená zákonná podmienka, že spoločný trest za pokračovací trestný čin nesmie byť miernejší než trest uložený skorším rozsudkom.

S ohľadom na uvedené možno uzavrieť, že ak by aj dovolací súd pripustil, že prokurátor má pravdu v tom, že obvinenému mal byť uložený spoločný trest, prípadná náprava v tomto smere by nijak (a už vôbec nie zásadným spôsobom - § 371 ods. 5 Trestného poriadku) neovplyvnila postavenie obvineného, pretože krajský súd by mohol obvinenému uložiť spoločný trest v rovnakej výmere, v akej mu bol uložený trest pôvodným rozsudkom, čomu napokon zodpovedá terajšie rozhodnutie krajského súdu o upustení od súhrnného trestu. Nemožno tiež prehliadnuť, že prokurátor sa domáha nápravy len v tom, aby obvinenému bol uložený „zákonný spoločný trest“, ale nedomáha sa (správne) uloženia prísnejšieho trestu (čo samozrejme nie je v dovolaní prípustné, ak bol „trest uložený v sadzbe“).

Prípadné vyhovenie dovolaniu prokurátora, s ohľadom na uvedené, postráda racionalitu a bolo by rozporné s ustanovením § 371 ods. 5 Trestného poriadku.

Nad rámec nevyhnutného možno uviesť, že pri eventuálnom ukladaní spoločného trestu podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona by u obvineného nedošlo ani k zmene (sprísneniu) právnej kvalifikácie skutku tvoriaceho súčasť čiastkových útokov jedného pokračovacieho trestného činu, nakoľko obvinený bol v tomto prípade (ako aj vo veci vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 5T/46/2011) uznaný za vinného zo zločinu skrátenej dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona, a teda v najprísnejšej kvalifikovanej skutkovej podstate.

Na podklade týchto úvah najvyšší súd rozhodol spôsobom, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.